

Nieuwsbrief voor de FG / 1 november 2022

De functie van de FG

We zijn blij dat we u na lange tijd weer deze nieuwsbrief kunnen sturen. Met in deze editie extra aandacht voor de functie van de FG. Want als FG bent u onmisbaar en de AP steunt u graag bij u werk. Dat doen we onder meer via onze website, FG-telefoon en FG-mailbox. En met de FG-nieuwsbrief, die we deze keer starten met een mooi agendapunt voor 2023.

Verder in deze nieuwsbrief:

Wat vertelt u op de verjaardag van de buurvrouw over uw functie? Hopelijk vertelt u dat het een functie is om trots op te zijn. Het is ook een functie in ontwikkeling, want het is nog een jong beroep. De FG krijgt steeds meer vaste grond onder de voeten en heeft daardoor gaandeweg meer impact op het beschermen van persoonsgegevens. Door intern toezicht te houden, te adviseren en in te grijpen waar dat nodig is.

In deze nieuwsbrief aandacht voor dilemma's waar u als FG tegenaan kunt lopen. Bijvoorbeeld als het gaat om de verwachtingen vanuit de organisatie. Bij verkeerde verwachtingen kunnen er dingen misgaan. Bijvoorbeeld als u niet tijdig betrokken wordt bij ingrijpende processen. Verder vindt u in deze nieuwsbrief de resultaten van een enquête van het Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming (CIP) onder FG's, lessen uit de praktijk, tips voor een goede positionering en enkele leestips.

Dag van de FG op 1 juni 2023 in Utrecht

Goed nieuws: er is een nieuwe datum voor het FG-congres. In 2022 kon het congres helaas niet doorgaan. Maar inmiddels wordt er hard gewerkt aan een mooi inhoudelijk programma. Save the date: donderdag 1 juni 2023 in het Beatrix Theater in Utrecht. Houd de nieuwsbrief in de gaten voor meer informatie over aanmelden.

Dilemma van de FG: verwachtingen over uw functie

Organisaties en FG's stellen ons regelmatig vragen over hun dilemma's bij privacybescherming. Zo ook over de functie van de FG. Wat als de directeur u bijvoorbeeld de schuld geeft van een datalek? Of als u FG én manager bent?

In het werk van de FG is er vaak een spanningsveld. Sommige FG's hebben bijvoorbeeld andere taken naast hun FG-taak. Hoe kunt u samen met uw werkgever uw onafhankelijke positie bewaken? Maak samen een 'good practice' en leg deze vast. Dat helpt belangenconflicten te voorkomen en uw positie te verstevigen. Dat is goed voor de organisatie, voor u en bovenal voor de samenleving. Zo kunt u dat aanpakken:

1. Bepaal welke taken niet te combineren zijn met de functie van FG. *Een lijnmanager kan bijvoorbeeld te inhoudelijk betrokken zijn geweest bij bepaalde beleidsbeslissingen om als FG objectief op diezelfde dossiers toe te zien. En moet dan beslissen met twee petten op. Ook de dubbelrol van CISO en FG kan zorgen voor ingewikkelde situaties.*
2. Stel vast of er belangenconflicten kunnen zijn, stel regels op om deze te vermijden en verwerk in een verklaring dat de FG onafhankelijk is en geen belangenconflict heeft. *Door samen te werken aan een overeenkomst, creëert u direct bewustzijn. Ethiek en integriteit kunt u daarmee ook op de agenda zetten.*
3. Zorg dat een vacature voor of een overeenkomst met een externe FG zo gedetailleerd is dat belangenconflict al wordt voorkomen. *Een externe FG die zowel voor een zorgverzekeraar als voor een ziekenhuis werkt, komt eerder in een belangenconflict terecht. Een FG die goed bevriend is met een bestuurder ook.*

> [Lees meer in de richtlijnen voor FG's \(paragraaf 3.5\)](#)

Case: boete Fraude Signalering Voorziening (FSV)

Afgelopen april deelde de AP de hoogste boete ooit uit. De Belastingdienst moest **3,7 miljoen euro betalen** vanwege de jarenlange illegale verwerking van persoonsgegevens in de Fraude Signalering Voorziening (FSV). Op deze zwarte lijst hield de Belastingdienst signalen van fraude bij. Met vaak **grote gevolgen voor mensen die onterecht op de lijst stonden**. De conclusie van het onderzoek door de AP was dat er in strijd is gehandeld met de beginselen van rechtmatigheid, doelspecificatie, juistheid en opslagbeperking. Bovendien was de beveiliging van de lijst niet op orde en werd de FG niet tijdig en naar behoren betrokken.

Lessen om toe te passen

Van deze situatie kunnen we allemaal leren. Of u nu werkt bij een overheidsinstelling, een commerciële organisatie of een andere partij. Gebruik deze case bijvoorbeeld om het belang van uw functie als FG te benadrukken. En om uit te leggen wat er mis kan gaan.

Het begint bij het topmanagement in uw organisatie. De directie, de raad van bestuur of de eigenaar is eindverantwoordelijk als verwerkingsverantwoordelijke. Gegevensbescherming moet met regelmaat op de agenda staan. Maar ook andere collega's moeten u als FG weten te vinden. Het voorbeeld van de FSV maakt duidelijk dat extra aandacht hiervoor geen overbodige luxe is. Een aantal tips:

Een continu gesprek met directie, raad of bestuur

Stel scherpe en soms ook retorische vragen. Is er een goede reden te bedenken waarom de verwerkingsverantwoordelijke geen (tijdig) gebruik zou maken van zijn interne toezichthouder? Met welke ethische bril kijken we naar de gegevens die verwerkt worden? Waar zitten onze blinde vlekken? Wat is het kennisniveau van collega's? Weten zij de FG te vinden?

De blik van de afdeling Communicatie

De afdeling Communicatie kan helpen om met een andere bril naar de organisatie en het doel van een verwerking te kijken. Van buiten naar binnen. Vraag bijvoorbeeld: wat betekent het voor de cliënt, consument of burger als wij als organisatie de privacyregels niet opvolgen?

Wat zijn de (reputatie)risico's als onze organisatie de FG niet (tijdig) betreft? Communicatie kan ook helpen het onderwerp intern te agenderen.

Een sessie met de hr-afdeling

Draagt de interne cultuur eraan bij om elkaar en het werk kritisch te bevragen, van het verwerken van gegevens tot beveiliging en elkaar aanspreken? Wordt het onderwerp meegenomen in functioneringsgesprekken?

Betrokkenheid FG bij een DPIA

Hoe is geregeld dat de organisatie u als FG tijdig betreft wanneer er een data protection impact assessment (DPIA) wordt opgesteld? Of nog beter: is geregeld dat de organisatie u al betreft als de vraag opkomt of een DPIA nodig is? De FG bij de Belastingdienst werd in het geval van de FSV bijvoorbeeld pas betrokken toen de pers vragen stelde naar aanleiding van een kritische DPIA. Een DPIA die dus wel bij de media lag, maar niet bij de FG.

Uitgangspunten voor de positionering van de FG

De positie van de FG als interne toezichthouder is wettelijk vastgelegd. Het werk is essentieel voor de continuïteit van de organisatie. Maar in de praktijk moet die positie vaak nog bevochten worden. De AP ontvangt regelmatig signalen dat FG's niet of te laat betrokken worden bij plannen waarbij gegevens worden verwerkt, dat zij niet de juiste stukken ontvangen of onvoldoende tijd krijgen om hun werk te kunnen doen. De invulling van het interne toezicht is dus helaas nog lang niet bij alle organisaties goed genoeg geregeld. Hierdoor lopen mensen het risico dat hun gegevens niet goed beschermd worden. Daarom biedt de AP uitgangspunten voor de positionering van de FG.

[> Download de uitgangspunten](#)

Geert-Jan van de Ven (CIP), Cecile Schut (AP) en Walter van Wijk (CIP)

CIP-enquête 2022: 'FG-functie publieke sector maakt professionaliseringslag'

Het Centrum Informatiebeveiliging en Privacybescherming (CIP) heeft op 7 september de **resultaten van de FG-enquête** overhandigd aan Cecile Schut (directeur Systeemtoezicht, Beveiliging en Technologie) en Jos Boerties (hoofd Systeemtoezicht) van de AP. De enquête werd gehouden onder 231 professionals in de publieke sector.

Cecile Schut: "Voor de AP is dit een enorm waardevol onderzoek. We zien dat de FG-functie de afgelopen jaren een flinke professionaliseringslag heeft doorgemaakt. Toch blijft er werk aan de winkel om de knelpunten aan te pakken die FG's op dagelijkse basis ervaren. Ook wij als AP willen daaraan een belangrijke bijdrage blijven leveren."

Een samenvatting van de bevindingen:

Volwassenheid functie

De privacyportefeuille lijkt meer structureel ingebed te zijn binnen organisaties. Dit blijkt onder meer uit een groter aantal vaste dienstverbanden van FG's. De in de AVG bedoelde toezichthoudende functie begint meer vorm te krijgen. 82% van de respondenten beleeft een (sterke) verbetering in hun positie in de organisatie. De functie wordt steeds serieuzer genomen.

Tijd en functiescheiding

FG's ervaren een verslechtering in de tijd die voor de functie beschikbaar wordt gesteld. Vier jaar AVG heeft geresulteerd in meer focus op gegevensbescherming en verplichtingen en daarmee ook meer werk. 33% van de respondenten is bezorgd over belangenconflicten of ervaart deze al. Dit was in 2018 slechts 12%. Daarnaast geeft 27% aan frictie te ervaren vanwege onvoldoende functiescheiding. Dit is soms vanwege de overlap van informatiebeveiliging en privacy.

Bewustzijn van collega's

Minder dan de helft van de FG's meldt dat hun directies bewust zijn van het belang om privacy op orde te hebben. Ook is het overtuigen van collega's van dit belang moeilijker ten opzichte

van 2018. Toen had 73% weinig moeite met overtuigen. Nu is nog maar 57% het daar (een beetje) mee eens. Ook gedragsverandering is moeilijker geworden.

Wat gaat de AP met de resultaten doen?

Een duidelijke uitkomst van de enquête is de behoefte aan meer contact met de AP. Daar zijn we mee aan de slag. We zijn in gesprek gegaan met FG's over hun specifieke wensen. Zo gaan we meer tools ontwikkelen die bijdragen aan de functie en positie van FG's. Ook gaan we de nieuwsbrief voor FG's weer vaker uitbrengen. En op het FG-congres gaan we dieper in op veelgestelde vragen.

> [Lees meer over de enquête op digitaleoverheid.nl](#)

Meer nieuws

Door EDPB gecoördineerd onderzoek naar positie FG's

De AP werkt nauw samen met haar Europese collega-toezichthouders in de [European Data Protection Board \(EDPB\)](#). Ieder jaar voeren we een gecoördineerde actie uit in heel Europa. We kiezen dan een onderwerp waarnaar alle leden van de EDPB onderzoek gaan doen. Of we maken afspraken om extra in te zetten op bijvoorbeeld het bieden van 'guidance'. In september heeft de EDPB besloten dat de gecoördineerde actie van 2023 gericht zal zijn op de positie van de FG. Als AP juichen we dit uiteraard toe. [Lees meer](#)

Lees- en luistertips

Op zoek naar ondersteuning, inspiratie of herkenning in uw dagelijkse werk? Een aantal interessante links:

- Marjolein Louwerse-van Eck was senior inspecteur bij de AP en is nu FG bij de Nationale Politie. Ze schreef voor Binnenlands Bestuur de column: [Uw FG is er niet om kennisgebrek te compenseren](#)
- Ethiek in de praktijk: een serie podcasts waarbij ethiek en dagelijkse dilemma's met praktijkvoorbeelden worden toegelicht. Beluister: [CIP PodCast - voor meer kennis over informatieveiligheid](#)

Contact met de AP

De AP heeft speciale [contactkanalen](#) waar u als aangemelde FG uw vraag over de privacyregels kunt stellen. Daarnaast vindt u veel informatie op de [website](#).

De AP is verhuisd

Sinds 26 september werken alle medewerkers van de AP in het Bentinck Huis in Den Haag. U vindt ons aan de Hoge Nieuwstraat 8. Ons postadres en telefoonnummer zijn hetzelfde gebleven.

RSS-feed

Wilt u direct een melding ontvangen wanneer de AP een nieuwsbericht heeft gepubliceerd op de website? Abonneert u zich dan op de RSS-feed. Dat kan eenvoudig via de knop bovenaan de pagina die u bereikt via deze link: autoriteitpersoonsgegevens.nl/nl/rss

Feedback

De AP werkt continu aan het verbeteren van haar informatie. Heeft u tips of ideeën om onze communicatie met FG's te verbeteren?

Laat het ons weten via fg@autoriteitpersoonsgegevens.nl

Over de Autoriteit Persoonsgegevens

Iedereen heeft recht op een zorgvuldige omgang met zijn persoonsgegevens. De Autoriteit Persoonsgegevens is de onafhankelijke toezichthouder in Nederland die de bescherming van persoonsgegevens bevordert en bewaakt. Meer informatie vindt u op autoriteitpersoonsgegevens.nl.

Een reply op deze nieuwsbrief wordt niet verwerkt. Afmelden voor de nieuwsbrief? [Klik hier](#).